

KVALITETSDEKLARATION

Jordbruksföretagens driftsinriktning 2023. Svensk typologi

Ämnesområde

Jord- och skogsbruk, fiske

Statistikområde

Jordbruksföretagens driftsinriktning

Produktkod

JO0105

Referenstid

2023

Statistikens kvalitet	3
1 Relevans	3
1.1 Ändamål och informationsbehov	3
1.1.1 Statistikens ändamål.....	3
1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov	3
1.2 Statistikens innehåll.....	3
1.2.1 Objekt och population	3
1.2.2 Variabler	4
1.2.3 Statistiska mått	4
1.2.4 Redovisningsgrupper	4
1.2.5 Referenstider	4
2 Tillförlitlighet.....	4
2.1 Tillförlitlighet totalt.....	4
2.2 Osäkerhetskällor	4
2.2.1 Urval	4
2.2.2 Ramtäckning.....	5
2.2.3 Mätning	5
2.2.4 Bortfall.....	5
2.2.5 Bearbetning	5
2.2.6 Modellantaganden	5
2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig	6
3 Aktualitet och punktlighet	6
3.1 Framställningstid	6
3.2 Frekvens	6
3.3 Punktlighet	6
4 Tillgänglighet och tydlighet.....	6
4.1 Tillgång till statistiken	6
4.2 Möjlighet till ytterligare statistik.....	6
4.3 Presentation	6
4.4 Dokumentation	6
5 Jämförbarhet och sam användbarhet	7
5.1 Jämförbarhet över tid	7
5.2 Jämförbarhet mellan grupper	7
5.3 Sam användbarhet i övrigt	7
5.4 Numerisk överensstämmelse	7
Allmänna uppgifter	7
A Klassificeringen Sveriges officiella statistik	7
B Sekretess och personuppgiftsbehandling	8
C Bevarande och gallring	8
D Uppgiftsskyldighet.....	8
E EU-reglering och internationell rapportering.....	8
F Historik.....	8
G Kontaktuppgifter.....	9

Statistikens kvalitet

1 Relevans

1.1 Ändamål och informationsbehov

1.1.1 Statistikens ändamål

Statistiken ger en bild av hur jordbruksföretagens driftsinriktning ser ut och har förändrats över tid.

1.1.2 Statistikanvändares informationsbehov

Uppgifterna härstammar från Strukturundersökningen som genomförs i alla EU:s medlemsländer. Den svenska driftsinriktningen skiljer sig från EU:s driftsinriktning, vilket betyder att den enbart används inom Sverige.

Nationellt används strukturundersökningarna för att publicera officiell statistik samt för att fastställa populationen i det nationella Lantbruksregistret (LBR). LBR ligger till grund för all officiell jordbruksstatistik i Sverige och används även som urvalsram för en rad undersökningar på jordbruksområdet och som underlag för bland annat utredningar och modeller. I Sverige används undersökningens resultat bland annat av branschorganisationer, Näringsdepartementet, enskilda företag, Jordbruksverket, länsstyrelser, kommuner med flera

1.2 Statistikens innehåll

Denna statistik redovisar antal jordbruksföretag samt standardiserat arbetsbehov vid jordbruksföretag. Statistiken baseras på en enkätundersökning som genomfördes till följd av krav inom EU på att statistiska strukturundersökningar ska genomföras i medlemsländerna.

De storheter som redovisas är:

- Antal jordbruksföretag i juni 2023
- Standardiserat arbetsbehov vid jordbruksföretag i juni 2023

1.2.1 Objekt och population

Med jordbruksföretag avses en inom jordbruk, husdjursskötsel eller trädgårdsodling bedriven verksamhet under en och samma driftsledning. Med företagare avses den eller de personer som juridiskt och ekonomiskt svarar för verksamheten på jordbruksföretaget.

Den population som statistiken ska belysa utgörs av samtliga jordbruksföretag i landet som i juni 2023 uppfyllde något av följande kriterier:

- brukade mer än 2,0 hektar åkermark,
- brukade sammanlagt minst 5,0 hektar jordbruksmark,
- bedrev trädgårdsodling omfattande minst 2 500 kvadratmeter frilandsareal,
- bedrev yrkesmässig trädgårdsodling omfattande minst 200 kvadratmeter växthusyta,
- innehade djurbesättning som någon gång från och med den 1 januari 2023 till och med den 1 juni 2023 omfattade minst 10 nötkreatur, eller

minst 10 suggor eller 50 svin, eller minst 20 får, eller 1 000 fjäderfä (inklusive kycklingar).

1.2.2 Variabler

De variabler som redovisas är:

- antal jordbruksföretag,
- standardiserat arbetsbehov

1.2.3 Statistiska mått

Statistiken utgörs av totaler av antal jordbruksföretag samt standardiserat arbetsbehov.

1.2.4 Redovisningsgrupper

Antalet jordbruksföretag och standardiserat arbetsbehov redovisas efter följande indelningar:

- driftsinriktning (huvudtyperna är växtodling, husdjursskötsel, blandat jordbruk och småbruk men även mer detaljerad indelning förekommer)
- standardiserat arbetsbehov i jordbruket (- 399 timmar, 400 - 799 timmar, 800 - 1 599 timmar, 1 600 - 2 399 timmar, 2 400 - 3 199 timmar, 3 200 - 3 999 timmar, 4 000 - 5 599 samt mer än 5 599 timmar)
- åkerareal samt jordbruksmark (- 2,0 hektar, 2,1 - 5,0 hektar, 5,1 - 10,0 hektar, 10,1 - 20,0 hektar, 20,1 - 30,0 hektar, 30,1 - 50,0 hektar, 50,1 - 100,0 hektar, 100,1 hektar -)
- region (indelning efter län och produktionsområde).

1.2.5 Referenstider

Referenstiden avser den 1 juni 2023.

2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

I denna statistik förekommer täckningsfel, bortfallsfel, mätfel, bearbetningsfel och modellfel. Endast modellfelen bedöms kunna ha en inverkan på statistikens tillförlitlighet som inte är obetydlig.

2.2 Osäkerhetskällor

Modellfel kan förekomma i den utsträckning de algoritmer som används för att beräkna typologiinriktning och antal standardtimmar inte överensstämmer med verkligheten. Då alla företag ser olika ut kommer inte modellen förutsäga varje enskilt företag korrekt, men meningen är att den i det stora hela ska spegla verkligheten.

2.2.1 Urval

Urvalsfel förekommer inte då denna statistik baseras på uppgifter från samtliga jordbruksföretag i populationen.

2.2.2 Ramtäckning

Övertäckning förekommer inte, medan undertäckning förekommer om uppdateringen av jordbruksföretag i rampopulationen inte har blivit komplett. Rampopulationen utgörs av LBR. Ramen för 2023 års undersökning består av LBR 2022 kompletterat med information från framför allt Jordbruksverkets register över arealbaserade stöd 2023 (IAKS) och Nötkreatursregistret (CDB). Andra källor som har använts för uppdatering av rampopulationen är till exempel resultat från mellanliggande statistiska undersökningar samt Jordbruksverkets register över produktionsplatser för djur.

2.2.3 Mätning

Via enkätundersökning inhämtas uppgifter om antal djur, förutom nötkreatur, samt arealer för de företag som inte ansöker om jordbrukarstöd. Mätfel förekommer i den grad uppgifterna i enkätundersökningen är felaktiga. I enkätundersökningen görs kontroller dels av inlästa värden genom verifiering, dels i efterhand av avvikelser från förväntade värden. En typ av mätfel utgörs av minnesfel. Risken finns att den som svarar på blanketten glömmer att redovisa all areal eller alla djur. En annan typ av mätfel utgörs av specifikationsfel. För uppgiftslämnaren kan det vara svårt att exakt dra gränsen mellan till exempel olika viktklasser av svin eller om en viss typ av mark klassificeras som åker- eller betesmark.

Arealuppgifter i jordbrukarnas ansökningar om arealbaserade stöd kontrolleras årligen genom administrativa kontroller och kontroller i fält. För Nötkreatursregistret (CDB) genomförs både administrativa kontroller och kontroller i fält kontinuerligt.

2.2.4 Bortfall

Svarsbortfallet i enkätundersökningen var cirka 5 %. Utöver detta tillkommer partiellt bortfall då respondenten inte svarat på vissa delar av undersökningen. De frågor som inte har svar på grund av partiellt bortfall har imputerats. Efter imputering anses inte svarsbortfallet ha någon inverkan på resultatet.

2.2.5 Bearbetning

Bearbetningsfel kan förekomma men bedöms inte påverka resultatet i stort. Dock kan fel förekomma på enskilda företag.

2.2.6 Modellantaganden

Till grund för indelningen av jordbruksföretagen i driftsinriktningar ligger uppskattningar av standardiserat arbetsbehov för olika driftsgrenar vid enskilda företag. Dessa uppskattningar baseras på grödarealer och husdjursantal vid företagen. Det antagna arbetsbehovet per hektar respektive djur är normtal som baseras på uppskattade genomsnittliga förhållanden beträffande till exempel maskinell utrustning och arrondering. Det tar inte hänsyn till att enskilda företag kan ha en mycket liten maskinpark eller vara mycket ogynnsamt arronderade.

För att ta hänsyn till att arbetsbehovet i jordbruket förändras över tid, till exempel genom att mer effektiva maskiner börjar användas, revideras

beräkningsmetoderna för typologi och standardtimmar med jämna mellanrum. År 2013 var senaste gången då beräkningsmetoderna för typologin och standardtimmar reviderades.

Modellfel förekommer i den grad antagandena om standardiserat arbetsbehov är felaktiga.

En mer utförlig förklaring av modellen för att ta fram det standardiserade arbetsbehovet och kopplingen till verksamhetsgrenar och klassindelning finns i dokumentet "Statistikens Framställning".

2.3 Preliminär statistik jämförd med slutlig

Statistiken utgör slutliga skattningar av samtliga målstorheter. Någon preliminär statistik för jordbruksföretagens driftsinriktning publiceras inte.

3 Aktualitet och punktlighet

3.1 Framställningstid

11 månader. Undersökningen skickades ut i slutet på maj 2023 och publicering av statistiken skedde den 7 mars 2024.

3.2 Frekvens

Publicering av jordbruksföretagens driftsinriktning kommer närmast att göras år 2027 avseende 2026 års data. I databasform görs dock årliga uppdateringar på lägre nedbruten nivå i november.

3.3 Punktlighet

Publicering skedde den 7:e mars 2024 i enlighet med publiceringsplanen för Sveriges officiella statistik.

4 Tillgänglighet och tydlighet

4.1 Tillgång till statistiken

Statistiken är fritt tillgänglig som en statistikrapport på Jordbruksverkets webbplats www.jordbruksverket.se/statistik. Resultaten publiceras även i Jordbruksstatistisk sammanställning och i [Jordbruksverkets statistikdatabas](#).

4.2 Möjlighet till ytterligare statistik

För tillgång till ytterligare statistik och specialbearbetningar av materialet görs förfrågningar till Jordbruksverkets statistikenhet (kontaktuppgifter finns nedan).

4.3 Presentation

Resultaten presenteras i form av tabeller, kommenterande text och förklarande diagram.

4.4 Dokumentation

Denna produktbeskrivning utgör dokumentation över undersökningen.

5 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

5.1 Jämförbarhet över tid

Observera att ökningen av antalet företag mellan 2003 och 2005 bör tolkas med försiktighet. EU-reformen år 2003 som infördes i Sverige 2005 och som innebar att stora delar av det tidigare stödcomplexet ersattes av systemet med samlat gårdsstöd, ledde till en ökning av antalet företag i LBR. Detta innebär inte att den faktiska strukturen i jordbruket förändrats på motsvarande sätt.

Vid vissa tillfällen ändras definitionen för vad som räknas som ett jordbruksföretag. Senast det skedde var 2010. Detta gjordes för att ta hänsyn till EU:s dåvarande avgränsningar, som inte fullt ut stämde överens med de svenska. Från och med 2010 är därför LBR:s avgränsningar en sammanslagning av de tidigare svenska avgränsningarna i LBR samt EU:s avgränsningar. Detta gör att uppgifterna från och med år 2010 inte är fullt jämförbara med föregående års siffror. Den största skillnaden mellan den tidigare svenska definitionen av LBR och EU:s avgränsningar gäller arealer. Medan man i de tidigare, svenska avgränsningarna hade en gräns på minst 2,0 hektar åkermark har man i EU:s avgränsningar en gräns på minst 5,0 hektar jordbruksmark. I LBR 2010 och senare används därför en avgränsning på minst 2,0 hektar åkermark eller minst 5,0 hektar jordbruksmark. För en jämförelse mellan de olika avgränsningarna, se tabellen nedan. Med de tidigare, svenska avgränsningarna innehöll LBR 68 150 företag 2010. Med den nuvarande avgränsningen innehöll LBR 71 091 företag. Således gjorde den nuvarande avgränsningen att LBR ökade med cirka 3 000 företag. Dessa företag återfanns i stort sett bara i storleksklassen företag med 2,0 hektar åkermark eller mindre.

För att ta hänsyn till att arbetsbehovet i jordbruket förändras över tid, till exempel, genom att mer effektiva maskiner börjar användas, revideras beräkningsmetoderna för typologi och standardtimmar med jämna mellanrum. År 2013 var senaste gången då beräkningsmetoderna för typologin och standardtimmar reviderades.

5.2 Jämförbarhet mellan grupper

Den svenska driftsinriktningen är inte jämförbar med den driftsinriktning som EU räknar ut för medlemsländerna. De olika svenska redovisningsgrupperna går att jämföra med annan officiell statistik producerad av Jordbruksverket.

5.3 Sammanvändbarhet i övrigt

Statistiken är jämförbar med annan officiell statistik producerad av Jordbruksverket.

5.4 Numerisk överensstämmelse

-

Allmänna uppgifter

A Klassificeringen Sveriges officiella statistik

Statistiken ingår i Sveriges officiella statistik (SOS).

För statistik som ingår i Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler för kvalitet och tillgänglighet, se lagen ([2001:99](#)) och förordningen ([2001:100](#)) om den officiella statistiken samt Statistiska centralbyråns föreskrifter ([SCB-FS 2016:17](#)) om kvalitet för den officiella statistiken.

B Sekretess och personuppgiftsbehandling

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

För att skydda enskilda personers eller företags sekretessreglerade uppgifter säkerställs att de inte kan röjas direkt eller indirekt i den statistik som offentliggörs.

Vid behandling av personuppgifter, dvs. information som direkt eller indirekt kan hänföras till en person som är i livet, gäller lagen (2001:99) och förordningen (2001:100) om den officiella statistiken samt personuppgifts-lagen (1998:204).

C Bevarande och gallring

Kopior av samtliga Jordbruksverkets Statistiska meddelanden med tillhörande kvalitetsdokument levereras till Kungliga biblioteket för bevarande.

Jordbruksverket är statistikansvarig myndighet och ansvarar för gallring och arkivering av material som används för produktion av statistik. Enligt 19 § Lagen om den officiella statistiken (2001:99) ska statistikansvarig myndighet gallra uppgifter som inte längre behövs för sitt ändamål.

Jordbruksverket bedömer att de enkätuppgifter som samlats in under den period som Jordbruksverket varit statistikansvarig myndighet ännu behövs för publicering av tidsserier och kvalitetskontroller i nuvarande publiceringar. Inga beslut om gallring har därför fattats.

D Uppgiftsskyldighet

Uppgiftsskyldighet föreligger enligt lagen om den officiella statistiken ([SFS 2001:99](#)), förordningen om den officiella statistiken ([SFS 2001:100](#)) och Jordbruksverkets föreskrifter om statistisk undersökning avseende strukturen i jordbruket (SJVFS 2023:1).

E EU-reglering och internationell rapportering

Denna statistik regleras av:

- rådets förordning (EU) nr [2018/1091](#) av den 18 juli 2018 om integrerad statistik över jordbruksföretag och om upphävande av förordningen (EG) nr 1166/2008 och (EU) nr 1337/2011

Regleringarna innebär att stora delar av den statistik som publiceras i detta Statistiska meddelande även rapporteras till EU-kommissionen ([Eurostat](#)).

F Historik

Sedan lång tid tillbaka genomförs årliga statistiska undersökningar i Sverige för att redovisa jordbrukets struktur i juni månad. Undersökningarnas

omfattning varierar. Vissa år berörs samtliga jordbruksföretag av undersökningarna medan enbart ett urval av jordbruksföretag berörs andra år. Uppgifterna som samlas in ställs årligen samman i Lantbruksregistret, LBR. Fram till och med 1999 hämtades uppgifter från jordbruksföretagen in av SCB via pappersenkäter. Från och med år 2000 är Jordbruksverket ansvarig myndighet. I och med det har även administrativa register börjat användas för att hämta in vissa uppgifter. Jordbrukarna behöver på så sätt inte lämna samma uppgifter mer än en gång.

Jordbruksföretagens driftsinriktning för 2023 bygger på uppgifter i Lantbruksregistret (LBR) som omfattar samtliga jordbruksföretag i landet.

G Kontaktuppgifter

Typ	Uppgifter
Statistikansvarig myndighet	Statens Jordbruksverk
Kontaktinformation	Statistikproducent: Anders Grönvall
E-post	statistik@jordbruksverket.se
Telefon	036- 15 57 91